

केन्द्रीय विद्यालय विजयपुर
आदर्श प्रश्न पत्र (२०१९-२०)

विषय - संस्कृतं
पूर्णांक: - ८०

कक्षा - अष्टम
समय - सार्धद्वयम होरा

सूचना :

- अक्षराणि शुद्धानि भवितव्यानि ।
- समुचितानि उत्तराणि लेखितव्यानि ।

प्र.१] अधोलिखितं अनुच्छेदं पठित्वा प्रश्नानां उत्तराणि लिखत ।

कृष्णमूर्तिः श्रीकण्ठश्च मित्रे आस्ताम् । श्रीकण्ठस्य पिता समृद्धः आसीत् । तस्य भवने सर्वविधानि सुखसाधनानि आसन् । तस्मिन् विशाले भवने चत्वारिंशत् स्तम्भाः आसन् । तस्य अष्टादश प्रकोष्ठेषु पञ्चाशत् गवाक्षाः चतुर्चत्वारिंशत् द्वाराणि, षट्त्रिंशत् विद्युत् व्यजनानि आसन् । तत्र दश सेवकाः निरन्तरं कार्यं कुर्वन्तिस्म ।

क) प्रश्नानां उत्तराणि एकपदेन लिखत ।

[2x1=2]

- १) श्रीकण्ठस्य गृहे कति सेवकाः कार्यं कुर्वन्ति स्म ?
- २) श्रीकण्ठस्य भवने सर्वविधानि कानि आसन् ?

ख) प्रश्नानां उत्तराणि पूर्णवाक्ये नलिखत ।

[2x1=2]

- १) के द्वे मित्रे आस्ताम् ?
- २) श्रीकण्ठस्य के निरन्तरं कार्यं कुर्वन्ति स्म ?

ग) निर्देशानुसारं उत्तरं लिखत ।

[1x2=2]

- १) 'धनिकः' अस्य पर्याय पदं किम् ? ----- (भवनम्/समृद्धः)
- २) 'दुःखम्' अस्य विलोमपदं किम् ? ----- (सुखम्/द्वाराणि)

रचनात्मककार्यम् -

प्र.२] चित्रं दृष्ट्वा मञ्जूषातः पदानि योजयित्वा रिक्तस्थाना निपूरयत-

[1x5=5]

मञ्जूषातः मण्डकः. वक्षाः. गजः. वनस्य. पर्वताः

१. इदं ----- चित्रम् अस्ति ।
२. गर्ते एकः ----- अस्ति ।
३. वनात् दूरे उन्नताः ----- अपि सन्ति ।
४. चित्रे अनेके ----- सन्ति ।
५. गजस्य समीपे ----- अस्ति ।

खण्ड-(ग) अनुप्रयुक्तव्याकरणम्-

प्र.३] सन्धिं कुरुत

[6x $\frac{1}{2}$ =3]

- १) विद्या+आलयः -----
- २) सुर+इन्द्रः -----

- ३) परि+ईक्षा -----
 ४) नदी+ईशः -----
 ५) शिक्षा+अर्थ -----
 ६) वेद+उपदेशः-----

प्र.४] रेखाङ्कितानि क्रियापदानि शुद्धं कुरुत ।

[6x $\frac{1}{2}$ =3]

- १) बालकाः जनान् अनुकरोति ।
 २) नरः कार्याणि अनुकुर्वन्ति ।
 ३) वयं ग्रामात् आगच्छन्ति ।
 ४) आवां सुखं अनुभवामः ।
 ५) सिंहाः मृगे प्रहरति ।
 ६) सः किमर्थं दुःखं अनुभवन्ति ।

प्र.५] निम्नलिखितानि प्रकृतिप्रत्ययं विभागं कुरुत ।

[6x $\frac{1}{2}$ =3]

- १) विधाय = -----+-----+-----
 २) दृष्ट्वा = -----+-----
 ३) परिभ्रम्य = -----+-----+-----
 ४) आनेतुम् = -----+-----+-----
 ५) धारयित्वा = -----+-----
 ६) गन्तुम् = -----+-----

प्र.६] उचितम् उत्तरं चित्वालिखत ।

[1x4=4]

अ) 'ग्राम'शब्दः ----- अस्ति ।

(अकारान्त / उकारान्त / आकारान्त)

ब) 'माला'शब्द ----- अस्ति ।

(दकारान्त / नकारान्त / आकारान्त)

क) 'नदी'शब्द ----- अस्ति ।

(ईकारान्त / इकारान्त / उकारान्त)

ड) 'वधू'शब्द ----- अस्ति ।

(ऊकारान्त / ऋकारान्त / अकारान्त)

प्र.७] एतेषां शब्दानाम् अर्थं लिखत ।

[6x $\frac{1}{2}$ =3]

अ) मापिका = -----

ई) वाहनम् = -----

आ) गृहम् = -----

उ) लेखनी = -----

इ) फलम् = -----

ऊ) छात्रः = -----

प्र.८] एतेषां शब्दानां वचन रूपाणि लिखत ।

[8x $\frac{1}{2}$ =4]

एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुवचनम्
अश्वः		
मूषकः		
	मृगौ	
		छात्राः

प्र.९] प्रदत्त क्रियापदानाम् समुचितानि अर्थं चिनुत ।

[1x4=4]

- १) गायति - a) telling b) knowing c) singing
२) नयति - a) going b) reading c) carrying
३) आगच्छति - a) writing b) coming c) speaking
४) करोति - a) joking b) watching c) doing

प्र.१०] प्रदत्तानां क्रियापदानि, सर्वनामानि, नामपदानि पृथक् कृत्वा मञ्जूषायां लिखत ।

[1x3=3]

चलति, प्रकोष्ठः, त्वम्, अन्यत्र, सचिनः, स्मरति, राघवः, तस्य, नयति		
क्रियापदानि	सर्वनामानि	नामपदानि
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____

प्र.११] संधिच्छेदं कुरुत ।

[1x4=4]

- १) पर्वतालयः = _____
२) विद्यालयः = _____
३) तत्रागतवान् = _____
४) अतीव = _____

प्र.१२] एतेषां क्रियापदानां बहुवचन रूपाणि लिखत ।

[1x5=5]

- उदाहरण-भवति - भविष्यन्ति
१) रक्षति - _____ ४) पठति - _____
२) पिबति - _____ ५) तरति - _____
३) जानाति - _____

प्र.१३] एतेषां शब्दानाम् पुलिङ्गवाची शब्दान् लिखत ।

[1x5=5]

- १) सा = -----
२) छात्रा = -----
३) अग्रजा = -----
४) जननी = -----
५) अध्यापिका = -----

प्र.१४] अधोलिखितसारिण्यां अङ्कानां स्थाने संस्कृतपदेषु समयं लिखत ।

[4x1 =4]

- 1) (7:45) .....वादने प्रातः सरस्वती-वन्दना ।
क) पादोन सप्त, ख) पादः न सप्त, ग) पादोन अष्ट, घ) पादहीनः अष्ट
2) (8:00) ..... वादने वाद-विवाद-प्रतियोगिता ।
क) अष्टमः, ख) अष्टः, ग) अष्टम्, घ) अष्ट
3) (9:00) ..... वादने शाहदरा मेट्रो स्थाने तिष्ठति ।
क) नव, ख) नवः, ग) नवम्, घ) नवम
4) एतत् (10:15) ..... वादने कश्मीरी गेट स्थानं आगच्छामि ।
क) दश वादने, ख) दशमार्धवादने, ग) सपाद दश, घ) सार्धदश

प्र.१५] यथायोग्यं योजयत ।

[1x5=5]

क	ख
वयम्	पश्यसि
यूयम्	गायति
अहम्	क्रीडावः
कोकिलः	गच्छथ
त्वम्	नमामः
आवाम्	पिबामि

प्र.१६] एतेषां वाक्यानाम् अनुवादम् लिखत ।

[1x4=4]

क्र,सं	संस्कृत	English
१	अहं संस्कृतं पठामि ।	
२	रमा कथां लिखति ।	
३	मम अग्रजः कार्यलयं गच्छति ।	
४	रामः भोजनं करोति ।	

प्र.१७] प्रश्नानाम् उत्तराणि लिखत ।

[1x5=5]

- १) सः - एतस्यस्त्रीलिंगरूपम् ----- (एषा/तत्/सा)
- २) वयम् इत्यस्य द्विवचन रूपम् ----- (युवाम्/वयम्/आवाम्)
- ३) तानि इत्यस्य लिंगम् ----- (स्त्रीलिंग/नपुंसकलिंग/पुल्लिंग)
- ४) वृक्षः इत्यस्यषष्ठीविभक्तिरूपम् ----- (वृक्षात्/वृक्षस्य/वृक्षम्)
- ५) पठ्धातवस्यबहुवचनरूपम् ----- (पठति/पठन्ति/पठतः)

प्र.१८] निम्नलिखित शब्दानां प्रत्यय पदानि विच्छेदं संयोगं वा कृत्वा लिखत ।

[10x $\frac{1}{2}$ =5]

- १) पठ्+क्त=
- २) लिख्+ क्तवतु=
- ३) हस्+क्त्वा=
- ४) सम्+पठ्+-----=संपद्य
- ५) पठ्+-----= पठितुम्
- ६) चल्+तव्यत्=
- ७) खाद्+क्त्वा=
- ८) गम्+अनीयर=
- ९) रम्+-----=रमनीय
- १०) धाव्+तव्यत्=

प्र.१९] निम्नलिखित वर्णसंयोजनं वर्णविच्छेदं वा लिखत ।

[$\frac{1}{2}$ x5=2 $\frac{1}{2}$]

- १) भ्+ई+म्+अ+स्+ए+न्+अः=
- २) अ+भ्+इ+म्+अ+न्+य्+उ=
- ३) ध्+आ+व्+अ+त्+अः=
- ४) अध्यापकः=
- ५) मयूरः=

प्र.२०] तृतीया विभक्ति प्रयोगेण रिक्तस्थानानि पूरयत ।

[$\frac{1}{2}$ x5=2 $\frac{1}{2}$]

यथा-व्योमः मित्रेण सह गच्छति । (मित्र)

- १) बालकाः ----- सहपठन्ति । (बालिका)
- २) तडागः ----- विभाति । (कमल)
- ३) अहंअपि ----- खेलामि । (कन्दुक)
- ४) अश्वाः ----- सहधावन्ति । (अश्व)
- ५) मृगाः ----- सहचरन्ति । (मृग)